

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Årsrapport 2018

Innhold

1. Leders beretning	3
2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	4
2.1 Omtale av virksomheten	4
2.2 Virksomhetens samfunnsoppdrag	4
2.3 DMFs utviklingsmål 2018-2021	5
2.4 Utvalgte volumtall	6
2.5 Utvalgte nøkkeltall	6
2.5 DMFs driftsutgifter	8
2.6 Vurdering av ressursbruken	9
3. Aktiviteter og resultater i 2018	10
3.1 Prioriteringer 2018	10
3.2 DMF skal bruke sine virkemidler overfor mineralnæringen slik at forvaltningen av mineralressursene blir forsvarlig og bærekraftig	11
3.3. DMF skal arbeide for størst mulig samlet verdiskaping i mineralnæringen	13
3.4 DMF skal tilstrebe best mulig kommunikasjon og brukerorientering på alle sine virksomhetsområder	15
3.5 DMF skal redusere miljøkonsekvenser av tidligere mineralvirksomhet og sørge for forsvarlig sikring etter slik virksomhet	17
3.6 DMF skal sørge for forsvarlig og bærekraftig forvaltning av mineralressurser på Svalbard	19
3.7 Resultatkjeden	20
4. Styring og kontroll i virksomheten	22
4.1 Risikovurderinger	23
4.2 Internkontroll	23
4.3 Bemannings-, kapasitet og kompetansesituasjonen i virksomheten	24
4.4 Likestilling	25
5. Vurdering av framtidsutsikter	25
6. Årsregnskap	26
6.1 Ledelseskomentar til årsregnskapet 2018	26
6.2 Prinsippnote årsregnskapet	29
Regnskapsrapporter og noter	

1. Leders beretning

Når jeg ser tilbake på 2018, tenker jeg også tilbake på de siste seks årene og min første åremålsperiode som direktør for Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF).

Vi har vært igjennom en radikal omstilling som har hatt virkning på alle plan. Omstillingen er en følge av innføringen av mineralloven, og det tidligere Bergvesenet er endret til et direktorat. Endringene er innebærer nye systemer og arbeidsmetoder, nye krav, men også nye tjenester for å bidra til at det skal være enklere å etterleve kravene i loven. Endringsprosesser er krevende, ikke bare for oss som berøres hver dag, men også for en hel bransjen.

Av viktige hendelser, vil jeg særlig trekke frem at vi har ferdigstilt det store digitaliseringsprosjektet «Mineraler for alle» (MiA) i 2018, hvor et av produktene er kartfestet informasjon fra tidligere undersøkelser integrert med relevante kartdata fra andre offentlige etater. Dette vil blant annet lette arbeidet for bransjen ved planlegging av nye prosjekter, samt bidra til at mineralressursene våre blir bedre hensyntatt i kommunal planlegging. Karttjenestene og Min side har blitt selve symbolet på den digitale transformasjonen vi har vært gjennom. Nytt av året er digital administrering av undersøkelses- og utvinningsretter via «Min side». Vi arbeider med å tilby enda bedre og nye tjenester gjennom denne kanalen, og setter pris på tilbakemeldinger om erfaringer ved bruk og forslag til forbedringer.

Vi har også etablert en ny organisasjonsstruktur som reflekterer vårt faglige ansvar i større grad enn tidligere. Tydeliggjøring av ansvar og oppgaver i kombinasjon med god målstyring gir resultater. I 2018 er alle søknader om driftskonsesjon som ble registrert mottatt hos oss før overgangsordningen utløp blitt ferdig behandlet eller er under behandling. Det er en viktig milepæl, selv om konsesjonskøen fortsatt er flere år.

I takt med at vi ferdigbehandler stadig flere søknader om driftskonsesjon, oppstår nye oppfølgingsbehov. Dette har vi dessverre fortsatt begrenset mulighet til å følge opp som følge av den kjente kapasitetsutfordringen hos oss. Vi deler ønsket fra bransjen om flere stedlige tilsyn. Selv med økte bevilgninger de siste årene, må vi fortsatt gjøre tøffe prioriteringer av viktige oppgaver. For å sikre likebehandling, er det viktig at vi får behandlet alle søknadene i konsesjonskøen, og sikrer at alle som får driftskonsesjon tilfredsstiller kravene og dermed driver med like rammebetingelser.

Jeg setter pris på og deler Anita Hall i Norsk Bergindustri sitt budskap om at økt samarbeid og dialog gjør bransjen bedre. Med våre nye tjenester når vi ut til flere, i tillegg til at vi med økte bevilgninger også kan være mer tilgjengelige.

Jeg vil takke alle som bidrar til at vi blir i stand til å levere stadig mer effektive og bedre tjenester, både innenfor og utenfor organisasjonen. Vi i DMF arbeider hver dag for å yte vårt bidrag til økt verdiskaping gjennom en forsvarlig og bærekraftig mineralforvaltning, og jeg ser frem til å lede og utvikle DMF videre inn i en ny fase. Interessen for mineralnæringen er stor og mulighetene mange!

Trondheim, 1. mars 2019

Randi Skirstad Grini
direktør

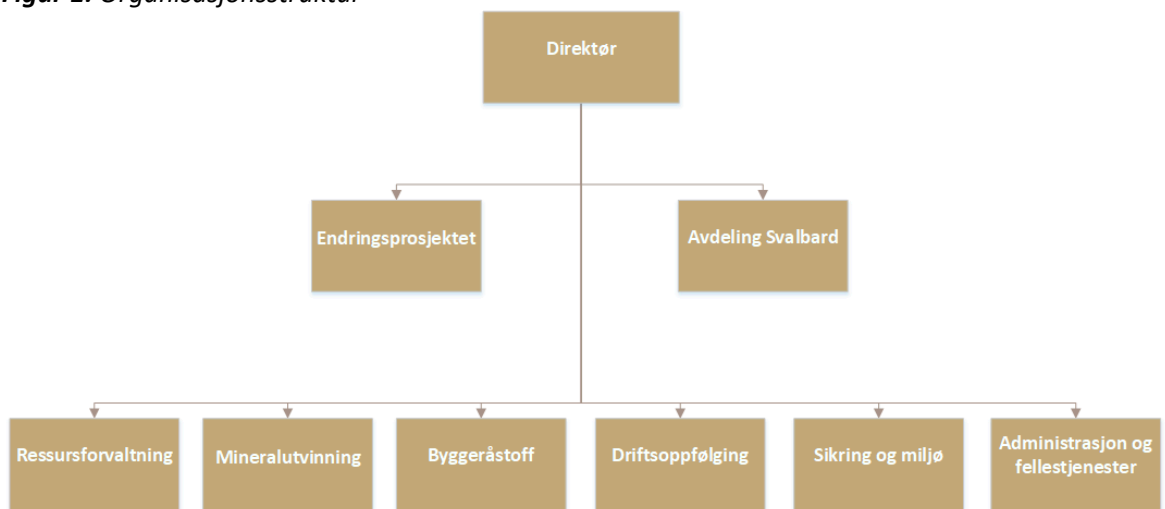
2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

2.1 Omtale av virksomheten

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) er underlagt Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). Virksomheten på Svalbard er finansiert av Justisdepartementet. DMF forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven) og bergverksordningen for Svalbard. DMF er samlokalisert med NGU på Lade i Trondheim.

DMF er fra 1. april 2018 organisert i 6 seksjoner, avdeling Svalbard og en prosjektorganisasjon, Endringsprosjektet, som vist i figur 1. Organisasjonsmodellen reflekterer nå DMFs faglige ansvar i større grad enn tidligere.

Figur 1: Organisasjonsstruktur

2.2 Virksomhetens samfunnsoppdrag

«DMF er statens fagetat for forvaltning og utnyttelse av mineralressursene i Norge og på Svalbard. DMF skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. DMF skal sørge for at mineralvirksomhet skjer ut fra en avveining av flere kryssende samfunnshensyn, herunder annen næringsvirksomhet, miljø og kulturminneverdier.

DMF skal bidra til at Svalbards geologiske ressurser forvaltes og utnyttes best mulig til nytte for samfunnet.»

DMFs hovedmål:

- DMF skal bruke sine virkemidler overfor mineralnæringen slik at forvaltningen av mineralressursene blir forsvarlig og bærekraftig
- DMF skal arbeide for størst mulig samlet verdiskaping i mineralnæringen
- DMF skal tilstrebe best mulig kommunikasjon og brukerorientering på alle sine virksomhetsområder
- DMF skal redusere miljøkonsekvenser av tidligere mineralvirksomhet og sørge for forsvarlig sikring etter slik virksomhet
- DMF skal sørge for forsvarlig og bærekraftig forvaltning av mineralressurser på Svalbard

Særskilte tiltak og bestillinger, jamfør tildelingsbrev for 2018

DMF skal i 2018 prioritere arbeidet med å redusere køen av konsesjonssøknader etter innføring av mineralloven. Dette skal gjøres ved styrking av kompetanse og kapasitet, samt etablere ny digital løsning, Fast Track, som skal bidra til at virksomhetene enklere kan gi DMF riktig informasjon med en gang i søknadsprosessen og dermed også til raskere saksbehandling. I 2017 satte DMF i tillegg ned et hurtiglinjeprojekt som innebærer at en gruppe personer skjermes for øvrige oppgaver for å behandle de enkleste søknadene innen byggeråstoff. DMF skal bistå med veiledning og fortsette arbeidet for en moderne og fremtidsrettet mineralforvaltning i Norge, gjennom å utvikle døgnåpen forvaltning, kartverktøy for ekstern bruk, og ivareta hensynet til mineraler i planprosesser.

Direktoratet skal, så langt råd er, øke tilsynsaktiviteten og gjennomføre miljøtiltak i områder med nedlagte gruver.

DMF skal videreføre arbeidet med digital utvikling av og i etaten. Prosjektet «Mineraler for alle», som er et ledd i DMFs arbeid for å legge til rette for vekst i mineralnæringen, videreføres og ferdigstilles i 2018. Det skal bidra til at mineralske ressurser ivaretas bedre i offentlig arealplanlegging, og vil medføre besparelser for aktører som ønsker å etablere ny mineralutvinning, samt effektivisere interne oppgaver i DMF.

2.3 DMFs utviklingsmål 2018-2021

DMF har utarbeidet nye utviklingsmål for perioden 2018-2021. Utviklingsmålene er basert på DMFs samfunnsoppdrag, tildelingsbrevet fra NFD og DMFs prioriterte utviklingsområder for gjeldende periode:

- Utviklingsmål 1: Vi skal være en premissgiver for bærekraftig mineralutvinning gjennom kunnskapsbasert forvaltning
- Utviklingsmål 2: Vi skal utøve enhetlig og effektiv saksbehandling basert på god kunnskap om mineralnæringen og samfunnets fremtidige behov
- Utviklingsmål 3: Vi skal være en arbeidsplass i stadig utvikling med et tverrfaglig og trivelig arbeidsmiljø

2.4 Utvalgte volumtall

Utvalgte volumtall for 2018 er vist i tabell 1.

Tabell 1: Utvalgte volumtall for perioden 2010 til 2018

Periode	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Inngående dokumenter	2268	3418	1722	2038	4344	5118	5624	7544	8311
Hvorav nye saker	809	922	1142	1200	1974	2163	2099	2180	4210
Hvorav kommuneplaner				138	124	101	171	143	115
Hvorav reguleringsplaner				167	631	505	594	583	715
Hvorav innsynsbegjæringer	11	245	335	223	270	347	511	985	1590 ¹⁾
Utgående dokumenter	1390	1726	2175	1677	2931	3871	4163	4399	5102
Hvorav kommuneplaner		34	138	134	146	116	134	127	142
Hvorav reguleringsplaner		92	144	153	263	226	282	273	685 ²⁾
Hvorav innsynsbegjæringer	5	243	326	236	264	349	513	398	655 ¹⁾
Nye driftskonsesjonssaker	17	20	44	55	413	212	103	70	90
Vedtak om konsesjon	5	15	27	30	32	71	101	183	161
Avslag/avvisning/avsluttet	0	0	1	1	4	3	4	22	50

- ¹⁾ Inngående innsynsbegjæringer blir registrert som flere dokumenter. I svar på innsynsbegjæring blir flere dokumenter slått sammen til ett utgående dokument.
- ²⁾ Fra 2018 inkluderer dette tallet også besvarte «varsel om oppstart» av reguleringsarbeid.

2.5 Utvalgte nøkkeltall

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren på Svalbard har en budsjettbevilgning for drift av DMF på kr. 49,5 millioner for 2018, inklusive overføringer. For sikring og miljøtiltak disponerte DMF 32,1 millioner kroner som er øremerket tiltak på Løkken og 14,1 millioner kroner for øvrige eiendommer som er hjemfaldt til staten, inklusive overføringer fra 2017.

DMF disponerte 1,8 millioner kroner for Bergmesteren på Svalbard. DMF har subsidiert aktiviteten på Svalbard med kr. 105 000 for 2018.

DMF har benyttet 97,8 % av bevilgningen over kapittel 0906 og 102,7 % av bevilgningen over kapittel 0011 for 2018.

Tabell 2: Utvalgte nøkkeltall for perioden 2013 til 2018

Nøkkeltall fra årsregnskapet	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antall årsverk	19	26,6	29,8	34,8	40,2	47,6
Tildeling post 01-29 ¹⁾	22 133 000	30 890 000	36 093 866	36 535 000	46 105 000	51 385 119
Driftsutgifter ²⁾	21 644 675	31 076 567	36 118 326	35 937 586	45 952 577	50 362 566
Utnyttelsesgrad post 01-29	97,8 %	100,6 %	100 %	98,4 %	99,7 %	98 %
Lønnsandel av driftsutgifter	56,7 %	57,8 %	57 %	60 %	66 %	71,2 %
Konsulentandel av driftsutgifter ³⁾	5,7 %	9,6 %	17,2 %	20,1 %	15,7 %	12,6 %

1) Samlet tildeling for kap 0906 og kap 0011

2) Driftsutgiftene er korrigert med refusjoner fra NAV og kostnadene til medfinansieringsprosjektet er tatt ut tilsvarende belastningen på fullmakten fra Difi (5,2 mill)

3) Konsulentandelen er eksklusive utgiftene bokført på medfinansieringsordningen i 2016, 2017 og 2018

Tabell 3: Utvalgte nøkkeltall for perioden 2013 til 2018, kap 0906

Nøkkeltall fra årsregnskapet	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antall årsverk	17	24,6	27,8	32,8	38,2	45,6
Tildeling post 01-29	20 560 000	29 340 000	34 472 000	34 890 000	44 305 000	49 541 000
Driftsutgifter ¹⁾	20 030 258	29 519 303	34 487 029	34 281 234	44 156 819	48 468 328
Utnyttelsesgrad kap. 0906 post 01-29	93,8 %	98,8 %	100 %	98,3 %	99,7 %	97,8 %
Lønnsandel av driftsutgifter	54,9 %	56,2 %	55,7%	59 %	65,2 %	70,6 %
Konsulentandel av driftsutgifter ²⁾	6,1 %	10,1 %	18 %	20,1 %	16,4 %	13 %

1) Driftsutgiftene er korrigert med refusjoner fra NAV og kostnadene til medfinansieringsprosjektet er tatt ut tilsvarende belastningen på Difi (5,2 mill)

2) Konsulentandelen er eksklusive utgiftene bokført på medfinansieringsordningen i 2016, 2017 og 2018

Tabell 4: Utvalgte nøkkeltall for perioden 2013 til 2018, kap. 0011

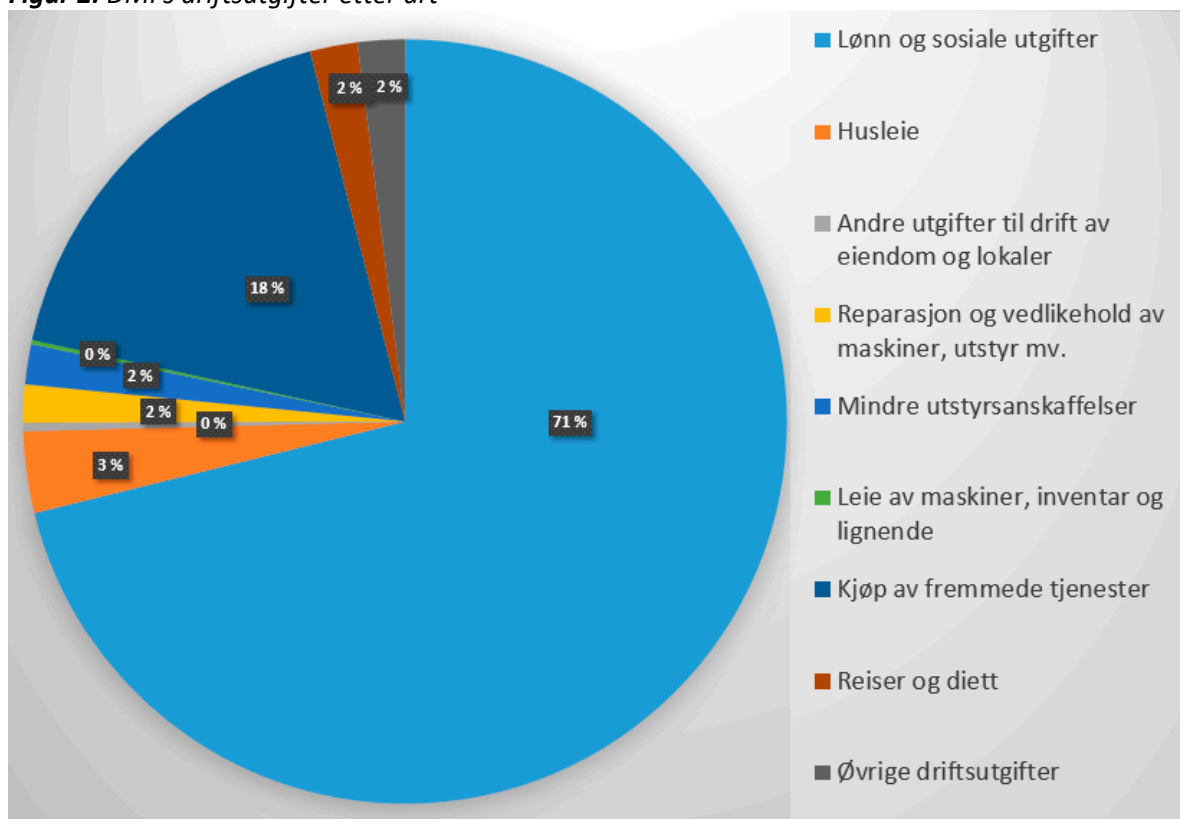
Nøkkeltall fra årsregnskapet	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antall årsverk	2	2	2	2	2	2
Tildeling kap 0011. post 01-29	1 573 000	1 550 000	1 621 866	1 645 000	1 800 000	1 844 119
Driftsutgifter	1 614 417	1 557 264	1 631 296	1 659 161	1 795 881	1 894 238
Utnyttelsesgrad post 01-29	102,6 %	100,5 %	100,6 %	100,9 %	99,8 %	102,7 %
Lønnsandel av driftsutgifter	79,8 %	87,5 %	83,8 %	84,2 %	83,5 %	86,1 %
Konsulentandel av driftsutgifter	0,4 %	0,2 %	0,2 %	0 %	0,1 %	0 %

2.5 DMFs driftsutgifter

DMFs samlede utgiftsbevilgning (kap 0906 og kap 0011, post 01) utgjorde 51,4 mill. kroner. Av dette utgjorde 770 000 kroner kompensasjon for virkningen av det sentrale lønnsoppgjøret. DMF mottok refusjoner fra NAV på 2,3 millioner kroner i 2018. Økningen i den samlede utgiftsbevilgningen fra 2017 utgjør 11,5 %.

Driftsutgiftene for 2018 utgjorde 50,4 millioner kroner. Dette er en økning på 9,6 % sammenlignet med 2017.

Figur 2: DMFs driftsutgifter etter art

DMFs lønn og sosiale utgifter utgjorde 71 % av driftsutgiftene, som er en økning i forhold til 2017. Økningen skyldes en vekst på 7,5 årsverk i 2018. Lønnsutgiftene per ansatt er på samme nivå som i 2017.

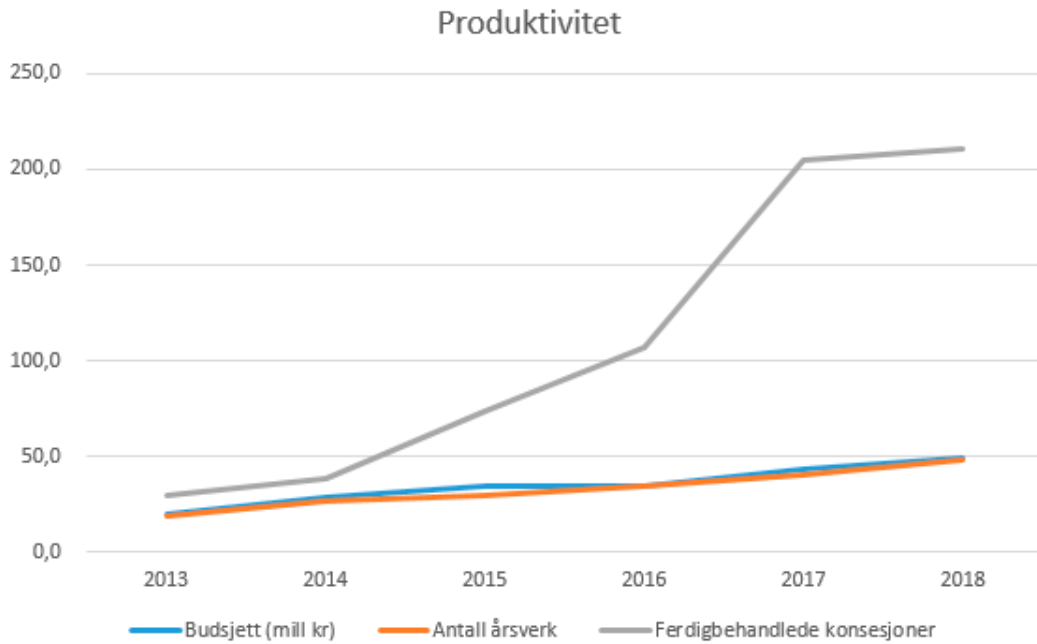
Utgifter knyttet til kjøp av varer og tjenester utgjorde 29% av budsjettet. Kjøp av tjenester utgjør den største posten, etterfulgt av husleie. Kjøp av tjenester i 2018 skyldes i hovedsak behov for konsulentbistand til gjennomføring av DMFs store satsing på digitalisering, med blant annet digitaliseringsprosjektet «Mineraler for alle» som er delfinansiert av medfinansieringsordningen.

2.6 Vurdering av ressursbruken

DMF har i løpet av 2018 ytterligere styrket kompetanse og kapasitet innenfor gitte bevilgninger. Fortsatt er vårt hovedfokus å styrke saksbehandlingskapasiteten samt å utvikle nye saksbehandlingsrutiner og digitale verktøy. Arbeidet med lovfortolking og implementering av mineralloven pågår fortsatt og er i 2018 prioritert for håndtering av bergrettigheter som et ledd i ferdigstillingen av digitaliseringsprosjektet «Mineraler for alle» (MiA). Interne rutiner for tilsyn etter mineralloven er også prioritert i 2018. Denne type arbeid krever mye av vår interne seniorkompetanse innen juridiske vurderinger, i tillegg til at vi har behov for å styrke organisasjonens kapasitet og kompetanse innen it-utvikling med ekstern innleie.

Størst andel av DMFs ressurser er fortsatt prioritert til behandling av søknader om driftskonsesjon som står i konsesjonskø etter innføringen av mineralloven. I tillegg har DMF behandlet to søknader om etablering av ny gruvevirksomhet, fra henholdsvis Nussir ASA og Sydvaranger Eiendom AS. Disse sakene er store, og komplekse og krever betydelige ressurser per sak.

Produktiviteten i DMF har økt betydelig mer enn budsjett- og kapasitetsøkningen de siste 6 årene. Produktivitetsøkningen har fortsatt også i 2018, selv om den forholdsvis økningen nødvendigvis ikke er like stor som de tre forutgående årene. Produktivitetsøkningen relateres til styrket kompetanse og kapasitet, i tillegg til forbedrede saksbehandlingsrutiner og utviklingen av nye digitale sakbehandlingsverktøy og digitale tjenester for eksterne brukere. Produktivtetsøkningen fremgår i figur 3, og viser økning i budsjett og antall årsverk i forhold til behandlede konsesjonessøknader.

Figur 3: Utvikling av budsjett og antall årsverk i forhold til ferdig behandlede konsesjonssøknader, 2013-2018.

3. Aktiviteter og resultater i 2018

3.1 Prioriteringer 2018

Av overordnede utviklingsoppgaver har omorganiseringen, i tillegg til fortsatt økning av kapasiteten og styrking av fagkompetanse i organisasjonen, vært høyt prioritert i 2018. DMF håndterer store mengder bedriftssensitiv informasjon gjennom den ordinære saksbehandlingen, og styrking av DMFs generelle forvaltningskompetanse, med vekt på innsynsregelverket har vært en sentral oppgave.

I tråd med tildelingsbrevet har DMF prioritert arbeidet med å redusere køen av konsesjonssøknader etter innføring av mineralloven, også i 2018. Dette er gjort blant annet ved å fortsatt styrke DMFs kompetanse og kapasitet, samt etablering av nye digitale løsninger. Erfaringene fra «Hurtiglinjeprosjektet» er videreført og implementert i saksbehandlingen for søknader innen byggeråstoff som står i konsesjonskøen. Dette inkluderer blant annet dialog og veiledning av tiltakshaver for innsending av nødvendig dokumentasjon og videre saksgang i søknadsprosessen. I løpet av 2018 er alle saker som er registrert mottatt hos DMF innen utgangen av overgangsordningen i 2014 ferdig behandlet eller under behandling. I tillegg prioriterer DMF behandling av søknader om etablering av nye uttak, så langt som mulig.

Et annet høyt prioritert område har vært å videreføre arbeidet med digital utvikling av og i etaten. Prosjektet «Mineraler for alle», som er et ledd i DMFs arbeid for å legge til rette for vekst i mineralnæringen, er videreført og ferdigstilt i 2018. Gjennom prosjektet har DMF samlet relevant informasjon slik at viktige forhold som må vurderes ved planlegging av ny drift blir gjort tilgjengelig på en enkelt måte. Tjenesten vil også bidra til at mineralske ressurser lettere kan ivaretas i offentlig arealplanlegging. I tillegg er tidligere rapporterte undersøkelsesarbeider og gamle kart stedfestet og publisert som viktige leveranser i prosjektet. Første versjon av Fast Track, som skal bidra til at virksomhetene enklere kan gi

DMF riktig informasjon med en gang i søknadsprosessen og dermed også til raskere saksbehandling, er lansert.

Arbeidet med å redusere konsesjonskøen og forenkling i form av digitalisering krever en betydelig del av DMFs faglige og administrative ressurser, og innebærer at vi blant annet har begrenset mulig til å gjennomføre et stort antall stedlige tilsyn. DMF har likevel hatt en liten økning i tilsynsaktiviteten fra 15 til 20 stedlige tilsyn i 2018. I tillegg er nye saksbehandlingsrutiner for gjennomføring av tilsyn i tråd med god forvaltningskikk prioritert.

Når det gjelder DMFs miljøtiltak i områder med nedlagte gruver, har ferdigstilling og innkjøring av det nye nøytraliseringsanlegget på Løkken vært hovedprioritet. Avklaring av statens ansvarsforhold og øvrige juridiske avklaringer knyttet til eiendommer, herunder klargjøring av salg av eiendommer på Raudsand, er også en viktig oppgave som har krevd betydelig av DMFs faglige og administrative ressurser i 2018.

3.2 DMF skal bruke sine virkemidler overfor mineralnæringen slik at forvaltningen av mineralressursene blir forsvarlig og bærekraftig

Omtale av arbeidet med behandling og oppfølging av mottatt saker til høring etter plan- og bygningsloven og annet lovverk

- Alle sakene sendt på høring til DMF ble behandlet innen fristen.
- Nye interne rutiner og kompetanseutvikling for planbehandling ble prioritert.
- På lik linje med reguleringsplaner, verneplaner og kommuneplaner har vi også jobbet med:
 - Regionale planer med planprogram
 - Konsesjonsbehandling etter energilov
 - Konsesjonsbehandling etter vannressurslov
 - Høring av forskrift
 - Fredningssaker etter kulturminneloven
 - Dispensasjon fra kommuneplan
 - Dispensasjon fra reguleringsplan
 - Andre saker etter naturmangfoldsloven (eksempelvis å gi innspill til områder som skal kartlegges i forbindelse med naturinteresser)
 - Andre typer saker (søknader om tillatelse etter forurensningsloven, beiteplan og annet)

Omtale av arbeidet med saker hvor DMF er ansvarlig myndighet for konsekvensutredninger

- DMF har ikke mottatt henvendelser fra kommuner om å være ansvarlig myndighet for konsekvensutredning i 2018.

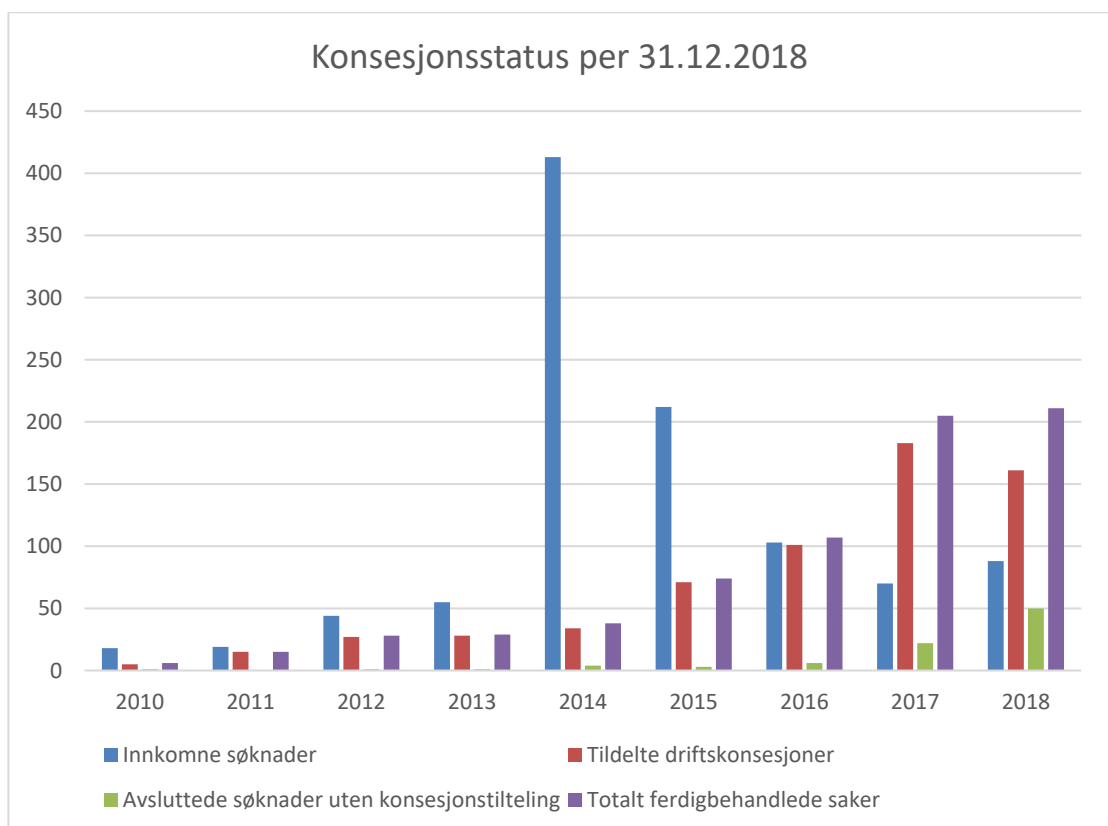
Omtale om arbeidet med behandling og oppfølging av søknader om driftskonsesjon

- DMF arbeider for å redusere konsesjonskøen så raskt som mulig. I 2018 er det fattet vedtak for 211 konsesjonssøknader. Av disse ble det tildelt 161 driftskonsesjoner, mens det for 50 søknader enten ble fattet vedtak om avvisning / avslag, eller saken ble avsluttet grunnet trukket søknad / avsluttet drift. Det er mottatt 90 nye søknader i samme periode.
- Oversikt over utviklingen i konsesjonsbehandlingen er vist i figur 4.
- Organisering av oppgaver og erfaringene fra «Hurtiglinjeprosjektet» som ble satt i gang i 2017, med formål å effektivisere saksbehandlingen av konsesjonssøknader for byggeråstoff (pukk og grus) som står i konsesjonskøen, ble videreført i 2018. I april 2018 gjennomførte DMF en omorganisering av seksjonene, og en egen seksjon for

Byggeråstoff ble opprettet. Søknadene som har blitt håndtert i 2018 har vært mer krevende enn ved oppstarten av «Hurtiglinjeprojektet» da de «enkleste» søknadene langt på vei ble ferdigbehandlet i 2017.

- Ny Seksjon for Mineralutvinning, som har ansvaret for konsesjonssøknader for metaller, industrimineraler og naturstein, har primært behandlet få og store konsesjonssøknader med behov for særskilt og ressurskrevende håndtering. DMF har blant annet brukt mye ressurser på behandling av søknad om driftskonsesjon fra Sydvaranger Eiendom AS og faglige innspill til Nærings- og fiskeridepartementet i Nussir-saken i løpet av 2018.
- Nytt søknadsskjema for søknad om driftskonsesjon etter mineralloven ble lansert i 2018. Søknadsskjemaet gir utvidet informasjon og veiledning til søker om minerallovens krav til søknad om driftskonsesjon.
- Arbeidet med å digitalisere konsesjonssøknad/Fast Track startet opp i 2018. Digital søknad om driftskonsesjon skal bidra til at virksomhetene enklere kan gi DMF riktig informasjon med en gang i søknadsprosessen og dermed også til raskere saksbehandling. Prioriteringen for 2018 har vært å gjøre ulike offentlige kart med relevant informasjon tilgjengelig for virksomhetene, slik at eksisterende fakta som utvalgte naturtyper, kulturminner og reguleringsplaner er tilgjengelig i den grad disse er oppdatert fra ansvarlig myndighet. Utvikling av digitalt søknadsskjema og Fast Track videreføres i 2019.
- DMF har siden 2015 aktivt innhentet informasjon om virksomheter som ikke søkte om driftskonsesjon innen utløpet av overgangsordningen, for å avklare deres forhold til mineralloven. Denne oppfølgingen har omfattet i alt 611 uttak. Virksomheter som er konsesjonspliktige har fått pålegg om å søke om konsesjon. Arbeidet med å følge opp disse uttakene, er sluttført i 2018.

Figur 4: Oversikt over inkomne søknader og ferdig behandlede saker.

Omtale av arbeidet med ivaretagelse av miljøhensyn overfor eksisterende og ny mineralvirksomhet

- DMFs prioriterte oppgaver innen dette området er å sikre at det gjennomføres forsvarlig sikring og nødvendig opprydding ved avslutning av drift, også i tilfelle konkurs. Dette ivaretas i hovedsak ved å stille krav om økonomisk sikkerhet i tråd med avslutningsplan i forbindelse med konsesjonsvedtak. I den forbindelse har DMF fra 2018, som standard, tydeliggjort hvilke kostnadsposter som ligger til grunn for fastsettelsen av størrelsen på den økonomiske sikkerheten overfor tiltakshavere i varsel om konsesjonstildeling.
- DMF har i samarbeid med Miljødirektoratet og etter oppdrag fra respektive departement, redegjort for og vurdert sammenhengen mellom mineralloven og forurensningsloven når det gjelder regulering av mineralvirksomhet. Arbeidet inkluderer også en vurdering av hvorvidt regelverkene legger til rette for gode løsninger for deponering og sikring av bærekraftig ressursutnyttning og miljøhensyn. Arbeidet er presentert i et felles notat.
- DMF har publisert veilederen «Krav og hensyn til fysiske omgivelser ved forvaltning og bruk av mineralressurser». Hensikten er å informere om hvilke krav og hensyn som tiltakshaverne må vurdere, og råd i denne sammenhengen.
- DMF har i 2018 arbeidet med å systematisere oppfølging av vilkår om etablering av økonomisk sikkerhetsstillelse i forbindelse med vedtak om tildeling av driftskonsesjoner.

Gjennomføre tilsyn og befaring ut fra prioriteringsliste over planlagte tilsyn

- Omfanget av stedlige tilsyn er fortsatt begrenset som følge av manglende kapasitet. DMF har gjennomført 20 planlagte stedlige tilsyn i 2018 for utvalgte virksomheter ut fra en vurdering av risiko. Dette er en økning på 5 fra 2017.
- DMFs tilsynsplikt ivaretas også i form av postale tilsyn. Postale tilsyn omfatter innhenting og kvalitetssikring av informasjon gjennom den lovpålagte driftsrapporteringen til DMF via «MinSide». Gode rutiner for innrapportering og kvalitetssikring av datagrunnlaget for å vurdere den samlede omsetningen i næringen har vært prioritert i 2018.

3.3. DMF skal arbeide for størst mulig samlet verdiskaping i mineralnæringen

Tiltak og status for digitalisering og effektivisering av DMF

Digitaliseringsprosjektet «Mineraler for alle» (MiA) ble avsluttet ved utgangen av 2018. I tillegg til digitaliseringen i MiA, pågår det en omfattende og kontinuerlig digitalisering av våre verktøy og tjenester. Både i forbindelse med MiA og annen IT-utvikling er følgende verktøy og tjenester publisert i 2018:

- Digital administrering av rettigheter til statens mineraler (metaller) via Min side som inkluderer:
 - søke nye bergrettigheter
 - endre størrelse på eksisterende bergrettigheter
 - beregne årsavgift for rettigheter og se status for betalte årsavgifter
 - varsle om undersøkelsesarbeider
 - rapportere fra undersøkelsesarbeid
- Kartløsningen er supplert med:
 - rapporter fra tidligere undersøkelsesarbeider
 - historiske kart
 - relevant informasjon fra andre offentlige virksomheter
- Digital driftsrapportering via Min side er forbedret etter erfaringer fra rapporteringen i 2017

Offentliggjøring av data fra tidligere undersøkelser sikrer kunnskapsoverføring og har som mål å stimulere til økt undersøkelsesaktivitet. Det er stedfestet og publisert 5874 rapporter fra tidligere undersøkelsesarbeider i 2018. I tillegg er det stedfestet og publisert 2812 historiske kart.

Tilrettelegging for digitale søknader og rapportering er et viktig bidrag for forenkling og forutsigbarhet overfor næringsdrivende, og effektiviserer saksbehandlingen av disse sakene for DMF. De nye verktøyene gir lettere tilgang til relevant informasjon og gjør det også enklere for aktører å etterleve kravene i lovverket.

Å samle informasjon fra flere offentlige etater på ett sted bidrar til mer effektive prosesser ved planlegging av nye prosjekter. Løsningen vil være et nyttig verktøy for å ivareta mineralske ressurser i kommunal og regional planlegging.

Tiltak for å redusere saksbehandlingskø og saksbehandlingstid

- «Hurtiglinjeprosjektet» som ble satt i gang i 2017, med formål å effektivisere saksbehandlingen av konsesjonssøknader for byggeråstoff (pukk og grus) som står i konsesjonskøen, ble videreført i 2018. I april 2018 gjennomførte DMF en omorganisering av seksjonene, og «hurtiglinjeprosjektet» ble da videreført inn i ny Seksjon for Byggeråstoff.
- Nytt søknadsskjema for søknad om driftskonsesjon etter mineralloven ble lansert i 2018. Søknadsskjemaet gir utvidet informasjon til søker om minerallovens krav til søknad om driftskonsesjon. Dette skjemaet er ment som en løsning for å tydeliggjøre minerallovens krav, inntil fulldigital søknadsprosess lanseres.
- Arbeidet med å utvikle digital søknadsprosess for driftskonsesjoner ble påbegynt i 2018, og første versjon av Fast Track er lansert. Dette skal bidra til at virksomhetene enklere kan gi DMF riktig informasjon i søknadsprosessen og dermed også til raskere saksbehandling.

Antall mottatt og ferdigbehandlede saker

Totalt har DMF mottatt 8311 inngående dokumenter, hvorav 4210 er nye saker til behandling, som vist i tabell 1. Nye saker inkluderer alle type saker innenfor DMFs ansvarsområder, f.eks. driftskonsesjonssøknader, saker etter plan og bygningsloven og annet lovverk, søknader om undersøkelses- og utvinningsretter til statens mineraler, innsynsbegjæringer med mer. Når det gjelder behandling av søknader om driftskonsesjon, er dette omtalt særskilt.

Reduksjon i saksbehandlingskø og saksbehandlingstid

I 2018 mottok vi 90 nye søknader om driftskonsesjon, og det er fattet vedtak for 211. Av disse er det tildelt konsesjon for 161, og i tillegg er 50 søknader enten avslått eller avsluttet uten realitetsbehandling. Oversikt over utviklingen i konsesjonbehandlingen er vist i figur 4.

Saksbehandlingstiden for søknader om driftskonsesjon var i gjennomsnitt i overkant av 4 måneder i 2018. Gjennomsnittet er beregnet fra en søknad vurderes som komplett og sendt på offentlig høring, og til det tidspunkt det er fattet vedtak. Alle ferdigbehandlede søknader som resulterte i konsesjonstildeling eller avslag på konsesjonssøknaden er inkludert i beregningen, uavhengig av kompleksitet. Sammenlignet med de 2 foregående år, er saksbehandlingstiden redusert betraktelig, samtidig som at antall ferdigbehandlede søknader har økt.

Rapportere om arbeidet med å øke kunnskap om verdiskapingspotensialet i mineralnæringen

Harde fakta om mineralnæringen – mineralstatistikk for 2017, formidler kunnskap om mineralnæringen i Norge. Den viser også trender for de siste 10 årene. I tillegg er det gjort analyse med bakgrunn i EUs liste over kritiske råvarer rangert etter graden av viktighet for europeisk økonomi og risiko i forsyningsleddene, og en fremstilling av hvilke forekomster av kritiske råvarer vi har i Norge. I forbindelse med publiseringen av Harde fakta, ble det publisert flere artikler i pressen, både landsdekkende og fagtidsskrifter.

Gjennom digitaliseringsprosjektene er informasjon om status og potensialet i mineralnæringen gjort lettere tilgjengelig. Offentliggjøring av data fra tidligere undersøkelser bidrar til kunnskapsoverføring og har som mål å stimulere til økt undersøkelsesaktivitet. I kartløsningen har vi samlet relevante kartdata fra flere etater, noe som bidrar til mer effektive prosesser ved planlegging av nye prosjekter og er et nyttig verktøy for å ivareta mineralske ressurser i kommunal og regional planlegging.

I 2018 startet vi planleggingen av et eget bilag til Dagens Næringsliv. Formålet med utgivelsen er å vise bredden i mineralnæringen i Norge, hva næringen betyr for samfunnsutvikling, verdiskaping og det grønne skiftet. Bilaget blir publisert 14. mars 2019.

3.4 DMF skal tilstrebe best mulig kommunikasjon og brukerorientering på alle sine virksomhetsområder

Gjennomførte tiltak for økt kommunikasjon og brukerorientering

Informasjon

- Dirmin.no er en viktig kommunikasjonskanal for våre brukere. Særlig i forbindelse med nye lanseringer av digitale tjenester og verktøy har hjemmesiden vært en viktig informasjonskanal.
- Kartløsningen vår er tilgjengelig på nettsiden, og flere nye kartlag og tjenester er lansert i 2018.
- «Min side» utvikles kontinuerlig, og i 2018 er digital administrering av bergrettigheter gjort tilgjengelig via «Min side».
- Utvikling av digitale tjenester fra DMF utvikles med involvering fra utvalgte brukergrupper, og det gjennomføres brukertester av nye løsninger før lansering.
- DMF har gjennomført flere dialogmøter med bransjeforeningen Norsk Bergindustri i 2018.

Publikasjoner og skriftlig kommunikasjon

- **Harde fakta om mineralnæringen - mineralstatistikken for 2017** er basert på data fra den lovpålagte driftsrapportering til DMF, og ble publisert sommeren 2018.
- **From exploration to mining** er en brosjyre som beskriver alle stadier i et mineralprosjekt fra undersøkelser til og med avslutning og opprydding. Brosjyren er utgitt på engelsk med tanke på alle utenlandske aktører som søker undersøkelses- og utvinningsrettigheter i Norge. Brosjyren ble første gang tatt i bruk på standen vår på PDAC i 2018.
- Prinsippene fra «Klart språk» prosjektet er videreføres, og implementert i utviklingen av DMFs skriftlige korrespondanse og informasjonsmateriell.

Presentasjoner, stands og lignende

- DMF har holdt foredrag ved flere anledninger og med budskap tilpasset de ulike målgruppene.
- Vi har deltatt med stand ved to arrangementer i 2018: Bergdagen ved NTNU for å synliggjøre DMF for studenter, våre fag- og ansvarsområder og eventuelle

jobbmuligheter. Og vi deltok med stand sammen med NGU på Prospectors and Developers Association of Canada (PDAC) i Toronto.

- 8. mai arrangerte vi offisiell åpning av nøytraliseringsanlegget på Løkken. Statssekretær Bjarmann-Simonsen sto for den formelle åpningen, og vi hadde spesielt inviterte gjester fra kommunen og andre aktører som har vært involvert i etableringen av anlegget. I tillegg hadde vi sendt ut en pressemelding, som resulterte i flere artikler/oppslag i lokalpresse og fagtidsskrift.
- I september hadde vi et arrangement på Løkken i forbindelse med Geologiens dag, i samarbeid med skolene i Meldal og Industrimuseet. 5.-7. trinn fikk en innføring i geologien som er grunnlag for samfunnsutviklingen på Løkken, besøk i Gammelgruva, samt omvisning og målgruppetilpasset informasjon om hvordan det nye nøytraliseringsanlegget fungerer. Dette ble veldig godt mottatt av lærere og elever, og vi fikk meget positiv omtale i lokalpressen som var tilstede på arrangementet.

Presse

- Det har vært en betydelig økende interesse fra media i 2018. Det gjelder både enkeltsaker og saker av generell karakter. Vi har i 2018 også vært mer aktive for å få publisert artikler som vi har initiert, spesielt i fag-/bransjetidsskrifter. Disse har vært knyttet til publisering av Harde fakta, større enkeltsaker og i forbindelse med andre relevante nyheter.
- Statistikk fra medieovervåkingen viser at det i 2018 var 542 artikler der DMF var omtalt, mot 354 i 2017. Majoriteten av artiklene i 2018 var publisert i lokale medier.

Omfanget av samarbeide med andre offentlige etater, herunder samarbeid og dialog med berørte samiske organer og organisasjoner

DMF har jevnlig dialog og samarbeid med flere offentlige etater som Miljødirektoratet, Arbeidstilsynet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Norges geologiske undersøkelser, Oljedirektoratet, Sametinget og Sysselmannen på Svalbard. Særlig viktig har det vært å styrke samarbeidet med øvrige forvaltningsmyndigheter som har grensesnitt mot DMFs forvaltningsansvar. DMF har også bred kontakt med kommuner og fylker.

Redegjøre for arbeidet med mineralstatistikken

DMF publiserer «Harde fakta om mineralnæringen – mineralstatistikk» hvert år. Statistikken inkluderer driftsstatistikk basert på virksomhetenes årlige driftsrapportering til DMF. I tillegg er enkelte analyser utarbeidet med bakgrunn i statistisk materiale fra andre kilder. Etter innføringen av digital driftsrapportering, er kvalitetssikringen og bearbeidingen av datagrunnlaget til statistikken betydelig effektivisert. I 2018 erfarte vi en positiv utvikling med tanke på bedre kvalitet på innrapporterte data. Behovet for brukerstøtte var mindre i 2018 og flere tiltakshavere overholdt rapporteringsplikten innen fristen.

Omfanget av deltakelser i relevante nasjonale og internasjonale fora

DMF deltar jevnlig på regionale planforum, Direktoratets gruppa for implementering av vannforskriften, Direktoratets gruppa for økologiske grunnkart og i Nettverk om nasjonal ramme for vindkraft. DMF har også bidratt i utviklingen av Nord-Norsk mineralstrategi.

Videre er DMF tjenesteeier i Altinn og part i Norge Digitalt. DMFs ledelse deltar også i statlige etatssjefsmøter i regi av Fylkesmannen i Trøndelag.

DMF gjennomfører jevnlig samarbeidsmøter med Norsk Bergindustri. Samarbeidet med Norsk Bergindustri er forsterket i 2018, med konkrete planer for samarbeid om innføring av TSM i dialog med Norsk Bergindustri nye ledelse.

Internasjonalt deltar DMF i relevante fora som PDAC, studiegruppene for nikkell, bly og sink, og Raw Material Supply Group. I tillegg har vi tatt imot besøkende fra Bergstaten i Sverige.

Konkret deltok DMF i EUs Raw Material Supply Group i Brussel i oktober 2018, på Raw Materials Week i Brussel, i november 2018, og på INNG og ILZNG i Lisboa i april. I tillegg har ansatte og ledelsen i DMF deltatt på en rekke nasjonale faglige møter og konferanser i 2018, både som tilhørere og med presentasjoner.

3.5 DMF skal redusere miljøkonsekvenser av tidligere mineralvirksomhet og sørge for forsvarlig sikring etter slik virksomhet

Status for arbeidet med helhetlig tiltaksplan på Løkken, Folldal og Sulitjelma i tråd med departementets oppdrag

Løkken

DMF har i 2018 gjennomført vedlikeholds- og ombyggingstiltak:

- Ombygging av pumpestasjonen i Wallenberg sjakt er ferdigstilt.
- Bygging av nytt kalkdoseringsanlegg er ferdigstilt og igangsatt i februar 2018.
- Systematisert fremtidig behov for avtaler og oppgraderingsbehov, samt prosedyrer for drift av kalkdoseringsanlegg

DMF har utført følgende aktiviteter knyttet til nye tiltak iht tiltaksplanen:

- Tildekking av Magnetittippen
- Oppgradering av grøftesystemet

Det er utført utredninger av tiltak for å samle forurensere grunnvann før det infiltrerer i Raubekken. Resultatene ble rapportert i 2018 og viser at det er mulig å samle opp grunnvann, men at det er lite hensiktsmessig å behandle oppsamlet grunnvann lokalt. Det er utført hydrogeologiske utredninger med tanke på tiltak for å redusere avrenning mellom Fagerlivatnet og Bjørnlivatnet i henhold til krav fra Miljødirektoratet. Resultatene ble rapportert i 2018. Videre utredninger forventes til effekten av nøytraliseringsanlegget ved Fagerli er kjent.

Folldal

Det er utført videre utredninger av tiltakene som ble foreslått i 2015. Utredningene omfatter hovedsakelig naturlig nøytralisering av gruvevann i et basseng på elvesletta nedstrøms gruveområdet. Resultatene ble rapportert i 2018, og DMF har informert NFD om resultatene i egen oversendelse. Rapporten foreslår en kombinert tiltaksløsning som omfatter tildekking av kildeområdet (bergvelter) og nøytralisering av gruvevannet gjennom innblanding av vannet fra Gorbekken. Riksantikvaren har varslet vern av områder knyttet til forurensning ved gruveområdet. Et eventuelt vern vil kunne ha betydning for mulighetene til å gjennomføre forurensningsbegrensende tiltak på bergvelter.

Sulitjelma

Det er utført videre utredninger av tiltakene som ble foreslått i 2015. Resultatene ble rapportert i 2018, og DMF har informert NFD om resultatene i egen oversendelse. Primærkilden til forurensning er gruvevannet fra Grunnstollen som renner ut i Langvatnet, sedimentet i innsjøen er en sekundærkilde. Fiskebestand i Langvatnet ser ut til å være lite påvirket av dagens metallbelastning. Omfattende forurensningsbegrensende tiltak anbefales ikke ved dagens situasjon. Dersom kobberkonsentrasjonen ved Grunnstollen øker vesentlig i forhold til dagens situasjon må behov for tiltaket revurderes. Endringer i dagens hydrologiske situasjon ved gruveområdet som f.eks. ny gruve drift kan føre til økt utslipp av forurensning, både ved Grunnstollen og ved utløp av Langvatnet.

For å sikre tilgang til inspeksjon av betongpropper er det gjennomført sikringsbefaringer i både Grunnstollen og Østbanen.

Årlig rapportering om kjemisk og biologisk tilstand i gruveområdene

DMF har de siste årene etablert nye overvåkingsprogrammer for Røros (Nordgruvefeltet), Folldal, Sulitjelma og Løkken. Overvåkingsprogrammet er utarbeidet i henhold til krav i vannforskriften og er godkjent av Miljødirektoratet i 2016. Formålet er å overvåke miljøtilstanden i vannforekomstene på årlig basis for å sikre at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om muligheten for å oppnå god økologisk og kjemisk tilstand i vassdragene som påvirkes av avrenning fra gruveområdene. Overvåkingsprogrammene omfatter både vannkjemiske undersøkelser (hvert år) og biologiske undersøkelser (hvert tredje år). All overvåking er utført etter disse programmene og data rapporteres til Miljødirektoratet.

Resultater fra Løkken viser at metallkonsentrasjonen i gruvevannet som pumpes opp fra Wallenberg sjakt er økende. Metallkonsentrasjonene i avrenningen fra gruveområdet (målt i Raubekken og Orkla) viser derimot en avtagende langtidstrend, som et resultat av tiltakene som gjennomføres på Løkken.

Resultater fra Folldal (metaller i gruvevannet og i Folla) viser fram til 2013 en økende langtidstrend. Siden 2015 viser metallkonsentrasjonene en lett avtagende langtidstrend. Elven Folla er tydelig påvirket av avrenning fra gruveområdet.

Resultater fra Røros (metaller i Orva) og Sulitjelma (metaller i Langvatnet og i gruvevann fra Grunnstollen) viser en lett økende langtidstrend.

I 2018 ble det utført biologiske undersøkelser. Det jobbes med å tilpasse overvåkingsprogrammet til nye endringer i vannforskriften.

Resultater fra overvåkingen skal rapporteres til Miljødirektoratet, og vil bli oversendt i løpet av april 2019.

Omtale av samarbeidsaktiviteten mot berørte kommuner, miljømyndigheter og andre aktører

- Meldal kommune: DMF har gjennomført tre møter med Meldal kommune i 2018, i tillegg til øvrig korrespondanse.
- Folldal kommune: DMF har i 2018 hatt dialog med kommunen via telefon og brev. Møte har av praktiske årsaker blitt utsatt til første kvartal 2019.
- Fauske kommune: DMF har ikke gjennomført egne kontaktmøter med Fauske kommune i 2018, men har hatt skriftlig dialog.
- Miljødirektoratet: DMF har gjennomført flere møter med Miljødirektoratet. Det har vært møter både knyttet til etatens overordnede samarbeid og møter på saksnivå.

Det har for øvrig vært gjennomført møter knyttet til sikrings- og miljøtiltak med bl.a. Bergstaten, Naturvernforbundet, vannregionene og Orkla Industrimuseum.

Gjennomførte befaringer ut fra prioriteringsliste over planlagte tilsyn

I 2018 gjennomførte DMF 12 sikringsbefaringer på 11 lokasjoner, i hovedsak begrunnet i risikovurdering etter mottak av bekymringsmeldinger. Øvrige områder knyttet til bekymringsmeldinger er ikke befart, enten grunnet kapasitet (avventes) eller risikovurdering.

Gjennomførte sikringstiltak ut fra prioriteringsliste over planlagte sikringstiltak

DMF har gjennomført sikringstiltak med igjenfylling av sjakter/hull ved Vigsnes kobberverk, Karmøy og Killingdal gruver, Holtålen.

Sikringstiltak i Sulitjelma og Nysetergruvene ble igangsatt i 2018, men innkjøpsprosessene gjør at tiltakene ferdigstilles i 2019. Skilt for merking av farlige gruveåpninger er tatt i bruk.

Andre bestillinger

- DMF har gjennomgått dokumentasjon og fått gjennomført en Environmental Due Diligence og klargjort statens eiendommer på Raudsand for salg. I dette arbeidet ligger en omfattende juridisk vurdering av avklaring av eiendomsforhold og ansvar.
- DMF har i 2018 oppfylt pålegg fra Miljødirektoratet om fjerning av avfall ved Raudsand gruver.
- DMF har klargjort en mindre del av statens eiendom på Løkken for salg til Meldal kommune.

3.6 DMF skal sørge for forsvarlig og bærekraftig forvaltning av mineralressurser på Svalbard

Informere departementet så snart funnpunktanmeldelser og søknader om utmål er mottatt, herunder for territorialfarvannet ved Svalbard

Funnpunkter: Bergmesteren for Svalbard har i 2018 ikke mottatt anmeldelser av funnpunkter.

Søkesedler: Det er i 2018 utstedt en søkeseddel.

Tildeling av utmål skal rapporteres til departementet så snart som mulig

Det er ikke tildelt nye utmål i 2018. Utmålene som ble tildelt 24. oktober 2017 ble endelige i begynnelsen av mai 2018.

Ingen utmål gikk ut i 2018

Antall gjennomførte tilsyn

Det er i løpet av 2018 foretatt til sammen 6 befaringer. En til Trust Arktikugol sammen med Arbeidstilsynet. I tillegg er det gjennomført fire befaringer ved Store Norskes gruver i Svea-Nord/Lunckefjell og i Gruve 7. To av disse er gjennomført sammen med Arbeidstilsynet. Det er i tillegg gjennomført befaring av til sammen 5 tidligere oljeboringslokaliteter sammen med Sysselmannen.

Antall gjennomførte nye sikringer av gruveåpninger

Det er ikke gjennomført befaringer i forbindelse med registreringer av gamle gruveåpninger i 2018.

Omfanget av samarbeidet med Sysselmannen og Arbeidstilsynet

Det er holdt diverse møter med Sysselmannen og bedriftene på Svalbard, herunder møte med Trust Arktikugol 23.03.2018. Det er i tillegg gjennomført tilsyn/befaringer sammen med både Sysselmannen og Arbeidstilsynet.

Utvikling av rutiner for saksbehandling og arkivføring av dokumenter på samme måte som for etatens virksomhet på fastlandet

Arbeidet med scanning og gjennomgang av arkiv for Bergmesteren for Svalbard er videreført og arkivperioden 1950-1989 er ferdig. Skannede originaler for denne perioden er flyttet til DMFs hovedarkiv i Trondheim i påvente av avlevering til Statsarkivet.

3.7 Resultatkjeden

DMFs resultatkjede er vist i tabell 5.

Tabell 5: Resultatkjeden

Ressurser	47,6 årsverk i 2018 51,38 millioner kroner i totalt driftsbudsjett
Aktiviteter	<p>Sørge for forsvarlig og bærekraftig forvaltning av mineralressurser</p> <ul style="list-style-type: none">- Behandling av søknader om undersøkelsesrett og utvinningsrett på statens mineraler- Ajourføre register over undersøkelsesretter på Statens mineraler- Ajourføre register over utvinningsretter på Statens mineraler- Følge opp innbetalinger av årsgebyrer og avgifter for undersøkelses- og utvinningsretter på Statens mineraler og drift på statens mineraler- Behandle søknader om driftskonsesjon etter mineralloven- Innhente opplysninger og vurdere om virksomheter er konsesjonspliktige- Behandle og eventuelt godkjenne revisjon av godkjente driftsplaner for pågående virksomheter i mineralnæringen- Følge opp vedtak om økonomisk sikkerhetsstillelse for sikring og opprydding- Innhente årlig driftsrapportering fra mineralvirksomhet- Innhente sluttrapport etter undersøkelse og utvinningsrett på Statens mineraler- Føre tilsyn med virksomheter i drift- Føre tilsyn med undersøkelsesaktivitet- Følge opp med sanksjoner overfor virksomheter som ikke overholder vedtak etter mineralloven- Bistå NFD ved ekspropriasjon av eiendom for å tilrettelegge for mineralvirksomhet- Utarbeide mineralstatistikk på bakgrunn av data fra driftsrapportering- Behandle innkomne høringssaker i offentlige planprosesser- Være ansvarlig myndighet for konsekvensutredning ved forespørsel fra kommuner <p>Redusere miljømessige konsekvenser av tidligere mineraluttak</p> <ul style="list-style-type: none">- Sørge for overvåking av tungmetallavrenning fra områder med tidligere mineraluttak i tråd med pålegg fra Miljødirektoratet- Utrede mulige løsninger for miljøtiltak for å redusere forurensning fra nedlagte gruver på vegne av NFD (Løkken, Follidal, Sulitjelma, Røros, mm)- Gjennomføre valgte tiltaksløsninger i henhold til helhetlige tiltaksplaner for Løkken, Follidal og Sulitjelma <p>Sørge for forsvarlige sikringstiltak</p> <ul style="list-style-type: none">- Oppdatere og vedlikeholde «Aktsomhetskart for farlige gruveområder»- Gjennomføre sikringstiltak ved farlige gruveåpninger i nedlagte gruveområder på fastlandet og på Svalbard

	<ul style="list-style-type: none">- Følge opp med tilsyn og føre oversikt over dammer og propper i nedlagte gruver (VTA-ansvar)- Inngå og følge opp avtaler om utleie av nedlagte gruver for museale formål- Inngå og følge opp utleieavtaler av bygninger og eiendommer på vegne av NFD- Føre tilsyn i områder med farlige gruveområder etter tidligere mineralvirksomhet på fastlandet <p>Styrke kommunikasjon, kompetansebygging og brukerorientering</p> <ul style="list-style-type: none">- Informere om rettigheter og ansvar etter mineralloven- Informere og veilede om bergverksordningen på Svalbard- Utarbeide digitale rapporterings- og informasjonsløsninger- Involvere brukere ved utvikling av nye, digitale verktøy- Utarbeide faglig veiledningsmateriell- Bistå kommuner og andre offentlige etater med kunnskap om mineralressursforvaltning- Statens sentrale fagorgan i mineralsaker <p>Sørge for forsvarlig og bærekraftig forvaltning av mineralressurser på Svalbard</p> <ul style="list-style-type: none">- Tildel og følge opp innmeldte funnpunkter i henhold til bergverksordningen på Svalbard (BVO)- Behandle søknader og følge opp tildelte utmål i henhold til BVO- Føre tilsyn med pågående virksomhet på Svalbard etter BVO- Føre tilsyn i områder med farlige gruveområder etter tidligere mineralvirksomhet
Produkter / tjenester	<ul style="list-style-type: none">- Undersøkelsesrett på statens mineraler- Utvinningsrett på statens mineraler- Driftskonsesjon etter mineralloven- Godkjenning av bergteknisk ansvarlig- Utmål etter bergverksordningen på Svalbard- Mineralstatistikken- Driftstilsyn- Undersøkelsestilsyn- Tilsyn av nedlagte gruver og dagåpninger- Tilsyn av dammer og propper- Høringsuttalelser- Konsekvensutredninger- Kart over bergrettigheter- Aktsomhetskart over farlige gruveområder- Uttakskart- Faglig veiledningsmateriell- Leieavtaler ved nedlagte gruveområder på vegne av NFD- Tiltaksplaner for reduksjon av forurensning fra tidligere gruvevirksomhet på vegne av NFD- Sikring av farlige gruveområder på vegne av NFD
Brukereffekter	<ul style="list-style-type: none">- Rett til utnyttelse av mineraler i næringsvirksomhet- Forutsigbarhet for næringsdrivende i mineralnæringen- Likeverdige konkurransevilkår i mineralnæringen

	<ul style="list-style-type: none">- Redusert risiko for alvorlige arbeidsulykker som medfører skade på liv og helse i mineraluttak som er i drift- Økt kompetanse og profesjonalitet i mineralnæringen- Økt samfunnsaksept for mineralnæringen- Økt investeringsinteresse i mineralnæringen- Enkel tilgang til offentlig tilgjengelig informasjon
Samfunnseffekter	<ul style="list-style-type: none">- Bærekraftig utnyttelse av Norges mineralske ressurser- Mineralske ressurser ivaretas for fremtidig utnyttelse- Økt verdiskaping i mineralnæringen- Flere arbeidsplasser i distriktene- Færre arealbrukskonflikter i arealplanleggingen- Naturmiljø og omgivelser ivaretas ved drift og avslutning av mineraler- Miljøforbedring i områder med forurensning fra tidligere mineralvirksomhet- Redusert risiko for farlige hendelser ved ferdsel i områder med tidligere mineralvirksomhet

4. Styring og kontroll i virksomheten

DMF har implementert en aktiv målstyring, med månedlig statusoppdatering og oppfølging av prioriterte oppgaver av DMFs ledelse.

Etter innføring av ny organisasjonsstruktur har det vært en overordnet prioritering å konsolidere oppgaver og ansvarsfordeling i de nye seksjonene. Mål og handlingsplaner for å oppnå DMFs forpliktelser i henhold til bestillinger i tildelingsbrevet er utarbeidet seksjonsvis.

I tillegg har DMF videreført de store utviklingsprosjektene i henhold til plan i 2018. Prioriterte områder har vært:

- Operasjonalisering og implementering av mineralloven, med vekt på saksbehandlingsrutiner for bergrettigheter og gjennomføring av stedlige tilsyn i 2018
- Digitalisering med DMFs strategiske satsing «Døgnåpen forvaltning» som mål:
 - Ferdigstilling av det treårige digitaliseringsprosjektet «Mineraler for alle», inkludert stedfesting og publisering av historiske kart og rapporter fra tidligere undersøkelser samt digital administrering av bergrettigheter
 - Videreutvikling av MinSide
 - Utvikling av nye, brukervennlige karttjenester
 - Første versjon av fast Track
- Informasjon og faglig veiledning til DMFs brukere i form av styrket dialog i saksbehandlingen, faglige presentasjoner på kurs og konferanser, utvikling av veiledningsmateriell samt formidling av bransjekunnskap gjennom mineralstatistikk

Avvik i henhold til tildelingsbrevet er knyttet til manglende oppfyllelse av krav etter damsikkerhetsforskriften for tilsyn av dammer og propper på hjemfalte gruveområder. DMF har i 2018 arbeidet med å lukke dette avviket ved å leie inn ekstern VTA (vassdragsteknisk ansvarlig). Innkjøp av tjenester gjennom offentlig anskaffelse og avklaring av ansvar ved innleie har tatt lengre tid enn forventet, og er årsaken til at avviket ikke kan lukkes i 2018. Dette vil imidlertid være på plass i 2019, slik at avviket kan lukkes.

Saksbehandlingskøen for behandling av søknader om driftskonsesjon er fortsatt flere år og vurderes fremdeles å være en vesentlig utfordring. DMF har så langt ikke hatt mulighet til å følge opp at sikkerhetsstillelse faktisk etableres og bygges opp i henhold til alle vedtakene, som følge av den kjente kapasitetsutfordringen. Dette er bekymringsfullt. Økte bevilninger og internt utviklingsarbeid har gjort at DMF har økt antall ferdig behandlede konsesjonssøknader hvert år. Samtidig genererer tildeling av flere konsesjoner flere oppfølgingsoppgaver, herunder slik oppfølging av økonomisk sikkerhetsstillelse.

4.1 Risikovurderinger

DMF gjennomfører jevnlig risikovurdering av virksomheten, sist 14. november 2018 hvor risiko for 2019 er vurdert. Risikovurderingen av virksomheten er relatert til hoved- og delmål definert i tildelingsbrevet. Risikotoleranse er satt til Lav og Middels. Gjennomføring av tiltak er prioritert for områder som klassifiseres i risikoklasse Kritisk og Høy. I noen tilfeller er det valgt å iverksette tiltak også for områder som klassifiseres i risikoklasse Middels.

Områder med høyest identifisert risiko er fortsatt hovedsakelig relatert til DMFs behov for økt kapasitet og tverrfaglig kompetanse i forhold til de samfunnsoppgaver direktoratet har. Økte bevilgninger har bidratt til økt saksbehandlingskapasitet, og til at DMF har kunnet utvikle nye og mer effektive arbeidsrutiner. Risiko i forbindelse med konsesjonskøen er nå redusert fra kritisk til høy som følge av dette. Økte bevilgninger har også bidratt til at DMF har kunnet utvikle nye digitale løsninger. DMF har fått midler fra medfinansieringsordningen for å digitalisere saksbehandlingen av Bergrettigheter. Prosjektet skal ferdigstilles i 2018. Det at prosjektet er gjennomført har redusert risikoen på lovtolkningen av området samt identifisert risiko for gjennomføringen av prosjektet. «MinSide» og gode kartløsninger er også under stadig utvikling. Dette arbeidet er viktig å videreføre og vil bidra til økt kvalitet, mer effektiv saksbehandling og generelt bedre tjenestetilbud fra DMF.

Det vurderes imidlertid fortsatt å være stor avstand mellom DMFs kapasitet og samfunnsoppgave. Det store antallet søknader om driftskonsesjon som ikke er ferdig behandlet kan føre til at oppstart av nye uttak av mineralske ressurser forsinkes. Dette vil kunne gi negativ påvirkning på viktige samfunnsoppgaver innenfor bygg- og samferdsel. DMFs tilsynsansvar har i flere år hovedsakelig vært ivaretatt i form av postale tilsyn. Begrenset mulighet til stedlige tilsyn gir redusert mulighet til oppfølging av bransjens etterlevelse av gjeldende regelverk og tillatelser. Dette kan i ytterste konsekvens medføre økt risiko for liv og helse. Ansvar for forurensning fra tidligere tiders gruvevirksomhet, med oppfølging av tiltaksplan for Løkken, er også svært omfattende og komplekst. Etter hvert som konsesjonskøen blir redusert må DMF øke omfanget av vedtaksoppfølging, driftstilsyn, veiledning til brukere og andre offentlige etater samt bistå med å stimulere til økt verdiskaping i næringen. Med foreliggende forslag til statsbudsjett for 2019 vurderes kapasitetsutfordringen i DMF å reduseres fra kritisk til høy.

Tiltak er i iverksatt i form av rekruttering av bredere fagkompetanse, samt eksternt bistand gjennom rammeavtaler. Utvikling av flere interne saksbehandlingsrutiner og eksternt veiledningsmaterieell er også viktige tiltak i tillegg til utvikling av digitale verktøy. Behovet for fortsatt økning av intern kapasitet og utvikling av tverrfaglig kompetanse er nødvendig for videre utvikling av mineralforvaltningen.

4.2 Internkontroll

DMFs arbeid med å utvikle et internkontrollsystem som ivaretar behovet for enhetlig og effektiv forvaltning innenfor etatens virkeområde er videreført i 2018.

DMF har i løpet av 2018 ferdigstilt arbeidet med å utvikle intern veileder for behandling av innsynsbegjæringer.

Nytt søknadsskjema for søknad om driftskonsesjon etter mineralloven ble lansert i 2018. Søknadsskjemaet gir utvidet informasjon til søker om minerallovens krav til søknad om driftskonsesjon. Beregningsverktøyet for økonomisk sikkerhetstillegg ble også oppdatert.

I 2018 har DMF også jobbet med rutiner for personvern (GDPR). Det er utarbeidet personvernerklæring som er lagt ut på dirmin.no og en personvernerklæring for ansatte. I tillegg er det utarbeidet intern rutine for hvordan melde avvik til datatilsynet og det er utarbeidet protokoll for internkontroll av personopplysninger.

4.3 Bemannings-, kapasitet og kompetansesituasjonen i virksomheten

DMF har styrket fagkompetansen i organisasjonen ytterligere i 2018. Kapasiteten i organisasjonen er imidlertid fortsatt for lav til tross for at DMFs budsjetter har økt jevnlig de siste årene. Kapasitetssituasjonen var fortsatt vurdert som kritisk i risikovurderingen for 2018. Etter utgangen av 2019, med oppbygging av kapasitet i tråd med budsjettbevilgningen, er kapasitetssituasjonen i DMF vurdert å bli redusert fra kritisk til høy i risikovurderingen for 2019.

Omstillingen og oppbyggingen av DMF er tidligere beskrevet som en radikal endring som har pågått siden 2013. Endringsprosessen omfatter både organisering, rolleforståelse, kultur, kompetanse og teknisk infrastruktur i organisasjonen. Omstillingen er kommet langt, og er på vei over i en mer konsoliderende fase, selv om det fortsatt gjenstår store utviklingsoppgaver. Det arbeides kontinuerlig med effektivisering og faglig utvikling i organisasjonen. Dette arbeidet skjer parallelt med at behandling av driftskonsesjoner og behandling av andre oppgaver stadig utvikles og intensiveres.

Samtidig er det en erkjennelse at tildeling av flere konsesjoner generer flere oppfølgingsoppgaver. Eksempelvis gjelder dette oppfølging av at økonomisk sikkerhetstillegg faktisk etableres og bygges opp i henhold til konsesjonsvedtakene. DMF har så langt hatt begrenset mulighet til å følge disse opp som følge av den kjente kapasitetsutfordringen. DMF har de siste årene prioritert oppfølging av virksomheter i mineralnæringen hovedsakelig gjennom postale tilsyn. Til tross for at DMF har greid å prioritere en økning i antall stedlige tilsyn i 2018, er det totale antall stedlige tilsyn svært begrenset. Stedlige tilsyn prioriteres fortsatt primært basert på en vurdering av risiko med vekt på fare for liv og helse. Behovet for flere stedlige tilsyn er økende i takt med økt antall virksomheter som tildelt driftskonsesjon. Behovet forsterkes ytterligere av DMF har hatt lav tilsynsaktivitet over flere år. Dette er bekymringsfullt.

DMFs ansvar for ressursforvaltning for Norges mineralske ressurser innebærer at DMF må ta stilling til et stort antall offentlige planer. Høringsdokumentene er tidvis komplekse og omfattende, og mange ulike samfunnshensyn må avveies. I tillegg trådte ny forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven i kraft 1. januar 2015. Vedlegg I i forskriften gir kommunene anledning til å be DMF om å være ansvarlig myndighet for konsekvensutredninger for større uttak av mineralressurser.

DMFs ansvarsområder krever en bredt sammensatt fagkompetanse. Dette omfatter blant annet bred faglig kompetanse innen geofagene, jus, GIS (GIS=geografiske informasjonssystemer), areal og samfunnsplanlegging, miljøteknologi samt både samfunns- og bedriftsøkonomi. Bergteknisk kompetanse med erfaring fra drift er vanskelig tilgjengelig i Norge. Dette søkes kompensert med annen, teknisk geofaglig kompetanse som

ingeniørgeologi og anleggsteknikk. Dels gjennom egne ansettelse og dels gjennom innleie. I tillegg er det nødvendig med god IT-kompetanse og kompetanse innen ledelse og administrative fag. Dersom DMF skal utøve sitt ansvar på et minimumsnivå er totalt bemanningsbehov vurdert å være 80-90 personer, og behovet for styrking av DMF er permanent.

4.4 Likestilling

Av DMFs 46 fast ansatte ved utgangen av 2018, er 16 menn og 30 kvinner. DMFs ledelse består av 8 personer, inkludert direktør. Kjønnfordelingen i ledergruppen er 6 kvinner og 2 menn, inkludert direktør som er kvinne. DMF har et bevisst forhold til likestilling ved nyansettelser.

Virksomheten har ved utgangen av 2018 to ansatte med utenlandsk bakgrunn og vi har bidratt til inkluderingsdugnaden.

5. Vurdering av framtidsutsikter

Regjeringen har i Jeløya-plattformen av 14. januar 2018 pekt på at utnyttelse av Norges rike naturressurser gir grunnlag for aktivitet, innovasjon og næringsutvikling i hele landet. Det pekes også på at disse ressursene må tas i bruk på en bærekraftig måte, og gi grunnlag for lønnsomme arbeidsplasser. Regjeringen vil føre en industri og næringspolitikk som legger til rette for å utnytte Norges naturgitte forutsetninger og sterke teknologi- og kompetansemiljøer.

DMF erfarer at den politiske satsing på mineralnæringen har medført økt allmenn oppmerksomhet for næringen. Med tildeling av driftskonsesjon til Nussir ASA og Sydvaranger Eiendom AS, har interessen generelt i samfunnet økt ytterligere. DMF registrerer også en økende interesse fra private leteselskaper i 2018. Etterspørselen etter mineraler er økende i takt med økende elektrifisering og det grønne skiftet. Dette er trender på verdensbasis og mineralindustrien er sterkt konjunkturutsatt for de fleste mineraltyper.

Norsk mineralnæring er i omstilling, blant annet som følge av implementeringen av mineralloven. Norge har også sterke tradisjoner innen bærekraftig utnyttelse av naturressurser. Norge har betydelige mineralressurser og det er påvist interessante volumer av etterspurte mineraler. Mineralnæringen er en typisk distriktbyggende bransje som bidrar til verdiskaping og sysselsetting i hele landet. Norge har også en livskraftig prosessindustri der foredling av mineraler bidrar til betydelig verdiskaping. Potensialet for bærekraftig utnyttelse og økt verdiskaping i og som følge av mineralnæringen er stort.

Med den politiske satsingen for å øke forutsigbarheten ved etablering av nye mineralprosjekter, samt den pågående evalueringen av mineralloven, er det grunn til å forvente økt aktivitet i norsk mineralindustri i fremtiden.

Tydelige og forutsigbare rammer er en forutsetning for en forsvarlig og bærekraftig mineralutvinning. Videre styrking av DMF er nødvendig for å forsette utviklingen av en effektiv og kompetent forvaltning. Dette vil igjen bidra til utvikling av en mer profesjonell og bærekraftig næring som grunnlag for økt verdiskaping.

6. Årsregnskap

6.1 Ledelseskommentar til årsregnskapet 2018

Formål

DMF er et statlig forvaltningsorgan underlagt Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). DMF er statens fagetat for forvaltning og utnyttelse av mineralressursene i Norge og på Svalbard. DMF forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven) og bergverksordningen for Svalbard (BVO), og har ansvar for sikring og reduksjon av miljøkonsekvenser av avrenning fra gamle gruver som er hjemfalt til staten.

DMF fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det fremgår av prinsippnoten til årsregnskapet. DMF mottar bevilgninger fra to departement. Nærings- og fiskeridepartementet bevilger på kapittel 0906, og Justisdepartementet (JD) bevilger på kapittel 0011 Svalbard. I tillegg har DMF mottatt bevilgning fra Difi gjennom Medfinansieringsordningen i årene 2016-2018.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet samt NFDs hovedinstruks for styringen av DMF. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av DMFs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

I 2018 har DMF samlet disponert tildeling på utgiftssiden på kr 97 563 119 fra NFD og JD jf. bevilgningsrapporteringen og note A. I tillegg hadde DMF en belastningsfullmakt på kr. 5 200 000 for prosjektet «Mineraler for alle» gjennom medfinansieringsordningen. DMF har et mindreforbruk på tildelingene på kapittel 0906 i 2018. Årsaken til mindreforbruket vil bli omtalt under de enkelte postene nedenfor. Belastningsfullmakten gjennom medfinansieringsordningen er benyttet i sin helhet i 2018 og DMF har benyttet hele tildelingen som ble gitt til prosjektet «Mineraler for alle» gjennom medfinansieringsordningen i perioden 2016-2018. Kapittel 0011 er subsidiert med kr. 105 000 fra kapittel 0906 i 2018. Svalbardskatt som var avsatt på feil kapittel og post frem til 2015 ble korrigert i 2018 og medførte at kapittel 0011 viser et overforbruk på kr. 50 119 for 2018.

Artskontorrapporteringen, som viser tallene for kapittel 0906 og 0011 under ett, viser at rapporterte utgifter til drift summerte seg til kr. 78 794 105. Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter beløp seg til kr. 36 776 365, mot kr. 31 108 024 i 2017. Økningen skyldes økning i antall årsverk, jf. opplysninger i note 2.

Mellomværende med statskassen utgjorde pr 31.12.2018 kr. 1 576 613. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværende består av. Foruten rapportert mellomværende, har DMF en leverandørgjeld på kr. 7 184 som ikke er betalt og derfor ikke fremkommer som utgift i årsregnskapet, jf. opplysninger om avregning med statskassen i note 8.

Kapittel 0906

Mindreutgiften for post 01 driftsutgifter ble kr 1 072 672. Disse midlene søkes overført til 2019. Årsaken til mindreutgiften for post 01 skyldes at det har tatt tid å ansette nye medarbeidere i tråd med budsjettøkningen for 2018 samt å erstatte ansatte som har gått ut i barslpermisjon, blitt langtidssykemeldte eller sluttet. DMF har i løpet av året ansatt nye medarbeidere, slik at budsjettøkningen fra 2018 er fullt disponert i 2019.

På post 30 Sikrings- og miljøtiltak har DMF brukt kr. 2 969 301 av bevilgningen på kr. 14 103 000. DMF søker departementet om å overføre mindreutgiften på kr. 11 133 699 til 2019. Gjennomføring av pålegg til NFD om opprydding av avfall på Raudsand var budsjettert som en større utgiftspost på post 30 i 2018. Budsjettet var utarbeidet med bakgrunn i fare for at avfallet i gruen var sterkt forurenset og gassdannende. Håndtering av slikt farlig avfall er svært kostnadskrevenne. Nye analyser av avfallet viste at det ikke var snakk om slikt risikoavfall, og oppryddingsarbeidet og avfallshåndteringen ble dermed vesentlig rimeligere enn budsjettert. Planleggingen av arbeidet har i tillegg låst mye av DMFs interne ressurser for øvrige oppgaver innen dette fagområdet.

Håndtering av miljøsituasjonen i Sulitjelma var også en del av budsjettet for 2018, hvor utredning fra konsulent viste at foreløpig anbefalt tiltak er videre overvåking. Behovet for å avvente gjennomføring av konkrete miljøtiltak innebærer at forutsetningene for budsjetteringen er endret og medfører et mindreforbruk på post 30 for 2018. Tilsvarende ble det klart at planlagte sikringstiltak for 2018 var mer kompliserte og omfattende enn forutsatt, og medførte større offentlige anskaffelsesprosesser. Særlig skyldes dette behov for særskilte tiltak for å ivareta personsikkerhet, samt vanskelig fremkommelighet. Gjennomføring av disse sikringstiltakene er videreført og vil bli gjennomført i 2019.

Innenfor forurensingsområdet er de årlige overvåkningsprogrammene gjennomført som tidligere og igangsatte utredningsoppgaver er fullført. DMF arbeider med å evaluere og dokumentere effekten av de utførte tiltaksarbeidene på Løkken for å sikre tilstrekkelig kunnskapsoverføring som planlagt.

På post 31 har DMF tilbakeført kr. 31 500 000 av bevilgningen i 2018 i forbindelse med revidert statsbudsjett. Tilbakeføringen skyldes at DMF mener det er riktig å avvente og dokumentere effekt av de gjennomførte tiltakene på Løkken, før nye tiltak gjennomføres. Av den gjenværende bevilgningen på kr. 32 075 000 har DMF brukt kr. 20 263 731. DMF søker departementet om å overføre mindreutgiften på kr. 11 811 269 til 2019, jf. note B. Ombygging av pumpestasjon i Wallenberg sjakt ble ferdigstilt i 2018. Anleggsarbeidet i det gamle gruvesystemet, slik som ombygging i sjakten, har i praksis vist seg å være en teknisk krevende prosess, med behov for grundige utredninger blant annet for å ivareta sikkerhet til utførende personell. Bygging av nøytraliseringsanlegg ved Fagerli (Løkken) har også krevd tett oppfølging og tilstedeværelse av DMF som byggherre. Utredning for nye tiltak parallelt med oppfølging av byggeprosess i teknisk krevende nedlagte gruveområder har vært svært tidkrevende og båndlagt alt av tilgjengelige ressurser innenfor dette fagområdet.

DMF mottok i 2017 en oppdatert tiltaksplan for Løkken. Foreslåtte tiltak er kostnadsintensive og teknisk kompliserte. DMF mener det er nødvendig å supplere de tekniske beskrivelsene med en kost-nytte vurdering før nye tiltak planlegges. I tillegg har det hele tiden vært et poeng å avvente og dokumentere effekt av gjennomførte tiltak før nye tiltak gjennomføres.

Det er krevd inn kr. 1 502 158 i gebyrer og leieavgifter. Dette er kr. 639 158 mer enn inntektskravet i tildelingsbrevet, jf. note 1. Merinntekten har påløpt på grunn av større antall innkomne behandlingsgebyrer for søknader om driftskonsesjon og bergrettigheter enn budsjettert. DMF har ikke påvirkning på omfanget av gebyrbelagte tjenester per år. Behandlingsgebyr for søknad om driftskonsesjon betales ved søknadstidspunktet, og ikke når søknaden er ferdig behandlet. Videre opplever DMF at interessen for bergrettigheter er konjunkturutsatt. Interessen har vært økende i 2018 i forhold til de senere år.

Kapittel 0011

For Svalbard har DMF i 2018 en samlet tildeling fra JD på kr. 1 844 119. Merutgiften på post 48050 er kr. 50 119 for 2018 etter at dette kapittelet er subsidiert med kr. 105 000 fra budsjettbevilgningen fra NFD over kappost 090601. Merutgiften skyldes at differansen på kr. 52 889 mellom regnskapsført og rapportert skyldig skattetrekk ble korrigert i 2018. Differansen oppsto når avsetningen for Svalbardskatten ble flyttet fra kapittel 048050 til kapittel 709403 i løpet av 2015.

Budsjettert inntekt for utmål på Svalbard var på kr. 1 007 000, mens det ble krevd inn kr. 994 500 jf. note 1.

Bevilgning via medfinansieringsordningen

DMF har i 2016 fått bevilgning fra Difi via medfinansieringsordningen for prosjektet «Mineraler for alle». Total bevilgning er kr. 9 055 000 i perioden 2016-2018 mot at DMF må benytte tilsvarende beløp fra egen bevilgning. I 2018 var bevilgningen fra Difi på kr. 5 200 000, gitt i form av en belastningsfullmakt. Av disse midlene er kr. 5 200 000 benyttet i 2018. Prosjektet ble avsluttet ved utgangen av 2018. DMF har benyttet alle midlene som ble bevilget fra Difi samt bidratt med sin andel av prosjektkostnadene i henhold til reglene for medfinansieringsordningen.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for DMF. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d., men revisjonsberetningen vil foreligge per 1. mai 2019. Beretningen vil være offentlig fra dette tidspunktet og vil bli publisert på DMFs nettsider sammen med årsrapporten for 2018.

Trondheim, 1. mars 2019

Randi Skirstad Grini

Direktør

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard

6.2 Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2016 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan

for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Regnskapsrapporter og noter

Virksomhet: NK - Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard

Rapport kjørt: 13.02.2019

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2018

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2018	Merutgift (-) og mindreutgift
0906	Driftsutgifter	01			49 541 000	48 468 328	1 072 672
0906	Sikrings og miljøtiltak	30			14 103 000	2 969 301	11 133 699
0906	Miljøtiltak Løkken	31			32 075 000	20 263 731	11 811 269
8450	Avsetninger i Svalbardregnskapet	04			1 844 119	1 894 238	-50 119
0540	Medfinansieringsordningen for lønnsomm	25			5 200 000	5 200 000	
1633	Nettoordning for mva i staten	01			0	9 344 222	
<i>Sum utgiftsført</i>					102 763 119	88 139 820	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2018	Merinntekt og mindreinntekt(-)
3906	Bergrettigheter leieinntekter	01			100 000	117 370	17 370
3906	Behandlingsgebyrer	02			763 000	1 384 788	621 788
3030	Utmålsgebyr Svalbard (048050)	72			1 007 000	994 500	-12 500
5551	Avgift knyttet til andre undersjøiske natur	70			1 000 000	1 163 346	163 346
5551	Avgift knyttet til undersøkelses- og utvinn	71			2 000 000	4 162 579	2 162 579
5309	Ymse	29			0	72 287	
5700	Arbeidsgiveravgift	72			0	4 581 501	
<i>Sum inntektsført</i>					4 870 000	12 476 370	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

75 663 450

Kapitalkontoer

60089901	Norges Bank KK /innbetalinger					10 268 191	
60089902	Norges Bank KK/utbetalinger					-85 400 733	
709403	Endring i mellomværende med statskassen					-530 908	
<i>Sum rapportert</i>						0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

		31.12.2018	31.12.2017	Endring
709403	Mellomværende med statskassen	-1 576 613	-1 045 705	-530 908

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
090601	148 000	49 393 000	49 541 000
090630	7 103 000	7 000 000	14 103 000
090631	26 875 000	5 200 000	32 075 000
845004	4 119	1 840 000	1 844 119

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
090601		1 072 672		1 072 672				1 072 672	[5% av årets tildeling i note A]	2 477 050
845004		-50118,88		-50 119				-50 119	[5% av årets tildeling i note A]	92 206
090630	"kan overføres"	11133698,72		11 133 699				11 133 699	[Sum årets og fjorårets tildeling]	13 900 000
090631	"kan overføres"	11811268,74		11 811 269				11 811 269	[Sum årets og fjorårets tildeling]	29 800 000
054025		0		0				0		0

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter (gjelder for både utgiftskapitler og inntektskapitler)

Stikkordet «kan overføres»

Stikkordet «kan benyttes under»

Stikkordet «overslagsbevilgning»

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre på utgiftskapitler og inntektsført av andre på inntektskapitler)

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Fullmakt til å overskride investeringsbevilgninger mot tilsvarende innsparing under driftsbevilgninger under samme budsjettkapittel

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Innsparing i regnskapsåret som følge av bruk av fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår

Romertallsvedtak

Mulig overførbart beløp

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2018

	Note	2018	2017
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	2 379 288	1 868 708
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgs- og leieinntekter	1	0	0
Andre inntekter	1	117 370	87 705
<i>Sum inntekter fra drift</i>		2 496 658	1 956 413
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	36 776 365	31 108 024
Andre utbetalinger til drift	3	42 017 740	51 947 731
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		78 794 105	83 055 755
Netto rapporterte driftsutgifter		76 297 447	81 099 342
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	0	0
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	1 494	123
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		1 494	123
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		1 494	123
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	5 325 925	3 791 698
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		5 325 925	3 791 698
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		72 287	59 170
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		4 581 501	3 838 201
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		9 344 222	11 546 350
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		4 690 434	7 648 979
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		75 663 450	84 956 746
Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld		2018	2017
Fordringer		0	1 000
Kasse		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk		-1 577 536	-1 031 971
Skyldige offentlige avgifter		-130	-15 174
Annen gjeld		1 053	440
Sum mellomværende med statskassen	8	-1 576 613	-1 045 705

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

** Spesifiser og legg til linjer ved behov.

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Utmålsgebyr, årsavgift (Svalbard kap. 0480)	994 500	994 500
Behandlingsgebyr, bergrettigheter og konsesjoner (kap.3906)	1 384 788	874 208
Sum innbetalinger fra gebyrer	2 379 288	1 868 708
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Sum salgs- og leieinnbetalinger	0	0
<i>Andre innbetalinger</i>		
Leie av bergrettigheter og eiendommer (ka. 3906)	117 370	87 705
Sum andre innbetalinger	117 370	87 705
Sum innbetalinger fra drift	2 496 658	1 956 413

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2018	31.12.2017
Lønn	30 531 171	25 826 221
Arbeidsgiveravgift	4 581 501	3 838 201
Pensjonsutgifter*	3 582 827	2 980 135
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-2 290 482	-1 754 573
Andre ytelser	371 348	218 040
Sum utbetalinger til lønn	36 776 365	31 108 024
Antall årsverk:	47,64	40,15

*** Nærmere om pensjonskostnader**

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2018 er 12,0 prosent. Premiesatsen for 2017 var 12,0 prosent.

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2018	31.12.2017
Husleie	1 734 598	2 149 970
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	185 467	199 900
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	803 009	895 917
Mindre utstyranskaffelser	853 274	817 580
Leie av maskiner, inventar og lignende	87 377	68 009
Kjøp av fremmede tjenester	14 046 957	11 633 148
Reiser og diett	1 016 017	1 168 960
Øvrige driftsutgifter	1 004 747	1 114 683
Sikrings og miljøtiltak	2 964 786	3 115 898
Miljøtiltak Løkken	19 321 508	30 783 665
Sum andre utbetalinger til drift	42 017 740	51 947 731

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	1 494	123
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	1 494	123

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	0
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	0	0
Sum utbetaling til investeringer	0	0

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2018	31.12.2017
Avgifter -Produksjonsavgift på mineraler (kap 55..)	5 325 925	3 791 698
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	5 325 925	3 791 698

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2018	31.12.2017
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2018	31.12.2018	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	7 184	0	7 184
Skyldig skattetrekk	-1 577 536	-1 577 536	0
Skyldige offentlige avgifter	-130	-130	0
Annen kortsiktig gjeld	1 053	1 053	0
<i>Sum</i>	-1 569 429	-1 576 613	7 184
Sum	-1 569 429	-1 576 613	7 184

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balansført egenkapital i	Balansført verdi
						selskapet	i regnskap*
<i>Aksjer</i>							
Selskap 1							
Selskap 2							
Selskap 3							
Balansført verdi 31.12.2018							0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balansført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Ved utfylling av note 8, del B skal tall fra selskapets siste avlagte årsregnskap benyttes. Det vil forekomme at selskap som virksomheten har eierandeler i ikke har offentliggjort sitt årsresultat før virksomhetens frist for oversendelse av årsrapport med tilhørende årsregnskap (så snart det foreligger og innen 15. mars). Ved utfylling av noten kan dere benytte tall fra selskapets årsregnskap for året før. Om det ikke benyttes regnskapstall fra siste år bør dette opplyses om i noten.

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Leiv Erikssons vei 39
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

SVALBARDKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

Registreringskjema for tilstandsrapportering – kjønn og mangfold

		Kjønnsbalanse			Månedslønn	
		Menn %	Kvinner %	Total (N)	Menn Kroner	Kvinner Kroner
Totalt i virksomheten	2018	38	62	53	52 502	51 887
	2017	42	58	45	49 309	49 863
Toppledelse (eks. direktør, ass. dir.)	2018	0	100	1	-	-
	2017	0	100	1	-	-
Mellomledelse (eks. avdelingsdirektør)	2018	29	71	7	-	62 668
	2017	50	50	4	-	-
(eks. sjefsingeniør)	2018	100	0	1	-	-
	2017	100	0	1	-	-
(eks senioringeniør)	2018	60	40	10	59 747	55 627
	2017	57	43	7	56 108	53 556
(eks overingeniør)	2018	33	67	6	-	45 081
	2017	50	50	6	42 831	44 736
(eks. seniorrådgiver)	2018	18	82	11	-	51 142
	2017	18	82	11	-	50 731
(eks. rådgiver)	2018	38	62	13	44 528	44 880
	2017	46	54	13	44 385	41 758
(eks. førstekonsulent)	2018	0	100	1	-	-
	2017	0	0	0	-	-
(eks. konsulent)	2018	67	33	3	-	-
	2017	50	50	2	-	-

		Antall tilsatte	Deltid		Midlertidig ansettelse		Foreldrepermisjon		Legemeldt sykefravær	
		Total (N)	M%	K%	M%	K%	M%	K%	M%	K%
Navn på virksomheten	2018	53	5	9	15	6	0	5	2	8
	2017	45	0	12	11	12	0	4	1	6

Samfunnssikkerhet og beredskap

DMF har i brev til NFD av 15. januar 2013 vurdert at etaten ikke har ansvar for noen objekter som faller inn under kriteriene for skjermingsverdige objekter, eller særlig samfunnskritiske funksjoner som medfører behov for særskilte tiltak ut over grunnleggende sikringstiltak. DMF vurderer fortsatt at etaten ikke har skjermingsverdige objekter eller særlig samfunnskritiske funksjoner.

DMF har gjennomgått og skjerpet adgangskontroll inn til egne lokaler i 2017. Risiko for skade på eget personell er vurdert å være størst i forbindelse med reiser og tilsyn. DMF har innført som standard at befæringsreiser og tilsyn alltid skal gjennomføres av minst 2 personer. Ved reiser hvor store deler av organisasjonen eller DMFs ledelse reiser samtidig, vurderer risiko særskilt. Flyreiser for større grupper fordeles på ulike avganger.

IKT-sikkerhet

Størst risiko for DMF er fortsatt vurdert å være knyttet til IKT-sikkerhet. DMF har gjennomført tiltak for å redusere risiko knyttet til IKT-sikkerhet. Dette omfatter sikker plassering av DMFs servere (2015), etablering av eget domene (2016) og bruk av offentlige, sikre felleskomponenter så langt som mulig. Det er gjennomført en risikovurdering som del av beslutningsgrunnlaget for valg av sentrale tekniske løsninger. Det er derfor valgt å ikke benytte sky-løsninger.

DMF har fulgt opp anbefalinger fra Nasjonale sikkerhetsmyndigheter (NSM) i henhold til fellesføringer i tildelingsbrevet for 2017.

I 2017-2018 innførte vi NSM sine viktigste anbefalinger til lokal sikkerhet på våre medarbeideres PC-er. Dette medførte bl.a. at man som hovedregel ikke har lokal Administrasjonstilgang. Erfaringen så langt er at dette fungerer bra, men det har medført noen praktiske utfordringer for vår medarbeider på Svalbard.

Vi har ikke hatt alvorlige hendelser på lokale PC-er etter innføring av tiltak.

Vi har videre innført 2-faktor autentisering på VPN og Citrix-løsninger, og vil fortsette arbeidet med å innføre 2-faktor som hovedregel på alle eksterne påloggingsløsninger (epost, portal, eksternt prosjektområde m.m.).

Alle våre nettbaserte tjenester kjører på https, og vi stiller krav til at alle eksterne tjenester som vi benytter kjører på https. Pålogging via ID-porten til vår selvbetjeningsportal «Min side» fungerer utmerket for "norske" brukere.

Etter å ha jobbet med fysiske tiltak de siste årene, har vi i 2018 hatt fokus på opplæring av ansatte for å redusere IKT-risikoen ytterligere. Alle ansatte har gjennomført e-læringskurs i forbindelse med nasjonal sikkerhetsmåned. Toppleder og IKT-ansvarlig gjennomførte også kurs for ledere i forkant. Vi planlegger å følge opp med flere kurs i 2019.

DMF har i 2018 identifisert og kartlagt hvilke personopplysninger DMF behandler i henhold til den nye personopplysningsloven (GDPR).

Det er inngått avtale om prioritert abonnement for mobilnett i beredskapssituasjoner.

Sikkerhet i digitale tjenester

DMFs hjemmeside ble oppgradert i 2015. Sikkerhetsnivået på siden er oppgradert til sikkerhetsscore A i 2016. Sikkerheten på «Min side» har også sikkerhetsscore A. SLLabs.com er benyttet til testing av sikkerhetsnivå for både www.dirmin.no og Min side. Pålogging til Min side benytter ID-porten. Tilgang til rapportering via Min side styres via roller i Altinn. Det benyttes kun https i all web-basert kommunikasjon.

Atea har på oppdrag fra DMF i 2018 gjennomført en «securitycheck» av våre servere og vårt nett. Det ble ikke avdekket alvorlige avvik, men noen mindre avvik ble fulgt opp og lukket av vår IT-avdeling.

Sikkerhet i nasjonale felleskomponenter

DMF har tatt i bruk følgende nasjonale felleskomponenter i våre saksbehandlingssystemer og tjenester: Altinn, SvarUt, ID-porten, Difis kontakt- og reservasjonsregister, digitale registre fra Brønnøysundregistrene (enhetsregistret mm), Folkeregisteret og digitale offentlige kart-tjenester gjennom Norge Digitalt-samarbeidet.

DMF vurderes å være svært avhengig av de nasjonale felleskomponentene både i egen saksbehandling og for leveranse av tjenester til våre brukere. DMF har imidlertid konkludert med at tilgangen til de nasjonale felleskomponentene ikke er samfunnskritisk, og kan leve med en viss nedetid.